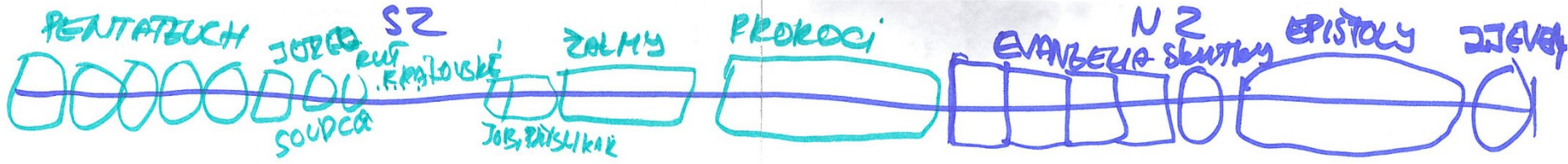

Didaktika náboženské výchovy

Zuzana Svobodová

DAVID, BETSABE^Ě MARIE

RODINA, VZTAHY
LÁSKA K BOHU

LÁSKA K SOBĚ SAMĚM

KAIN

CHANA MOJŽEŠ

JÁKOB + JEHO ŽENY

RODINA LÁSKA K BLÍŽNÍM

PŘEKONÁNÍ SMUTKU

JAIROS

MARTIN L. LUTHER

ŽENA S NÁDOBKO

SEBELÁSKA

CHARITA
LÁSKA

NADEJE

UTRPENÍ VIDĚNÍ SMYSLU

NOVÉ ZAČÁTKY ŽIVOT JAKO DOBKÝ DAR
EKOLOGIE, CHARITA

JEŽIŠ

MARNOTRATNÝ SYN

VZTAHY

RAJSA V ŽIVOTĚ
RADOŠT
BU DOUCNOST

ŽIVĚNÍ RUT

JONÁŠ
TRADOVANA

VÍRA MODLITBA

DOBKÝ ZÁKLAD

IZAJÁŠ

BONHOEFFER

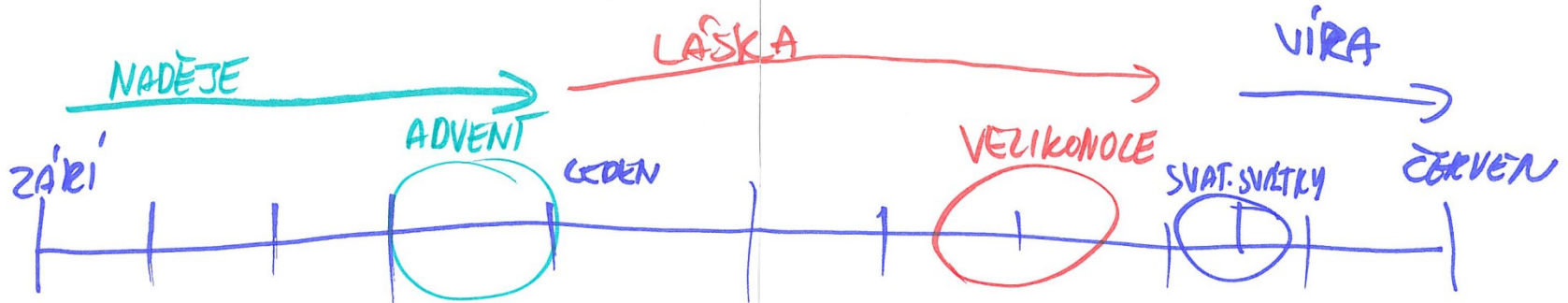
VZTAHY VĚRNÁNÍ VÍRY

TRÍ MLÁDENCI

APOSTOL PAVEL DANIEL

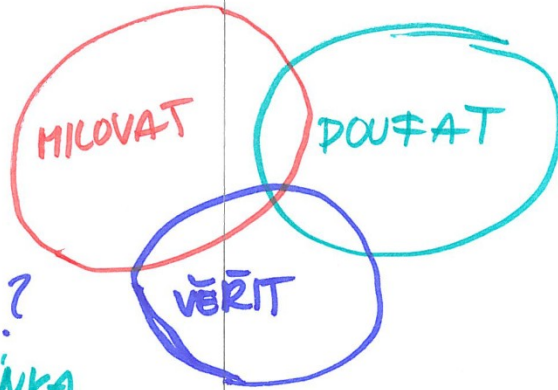
CIRKEV, MISSIE MOJŽEŠ

"Když je o naději, je nebezpečně přeměňovat pole celoborníkům; ať se ekologičtí, celomocí symetrou mikromu odlegmoud, aby se čerád; sám nacházel překlad, který je nea."
- Ingo Iselderermann
Wind der Welt ist im Wandel

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
PROO POMYB INICIATIVITA
SPRAVEDLNOST FANTAZIE
-SOUDCE HRBY
PRAVIDLA SPRAVEDLNOST
SNAZIVOST-MENOVENOST
SYSTEM
IDENTITA MYSLENI'SKROU
ABSTRAKCE UZPOURA

? ? ?
škola
VLASTNÍ PODLITBY,
MYSLENI, PROČIVANÍ
? NADEJE
PSYCHICKÁ ?
? RODINA ?
KAMARÁDI
? ? ?
? ?

VLASTNÍ MODLITBY
DRAMATIZACE

VYPRÁVĚNÍ

PTÁT SE

BYT MOTIVAČNÍ
NEPONIZOVAT

OTEVŘENOST MÍT ROZHLLED

NASLDOCHAT

NETIT "PRAVDU"

KUD VETRÍDE

SČÍM TO SOUVISÍ?

JAK SE ASI TA POSTAVA CÍTLA?

CO VÁM TO PŘIPOHÍNO?

CO BYSTE DĚLAU NA JEJÍM MÍSTĚ?

Náboženství a etika v dnešní škole

- Příklady zemí **s povinnou výukou předmětu náboženství/etika** (na státních školách):

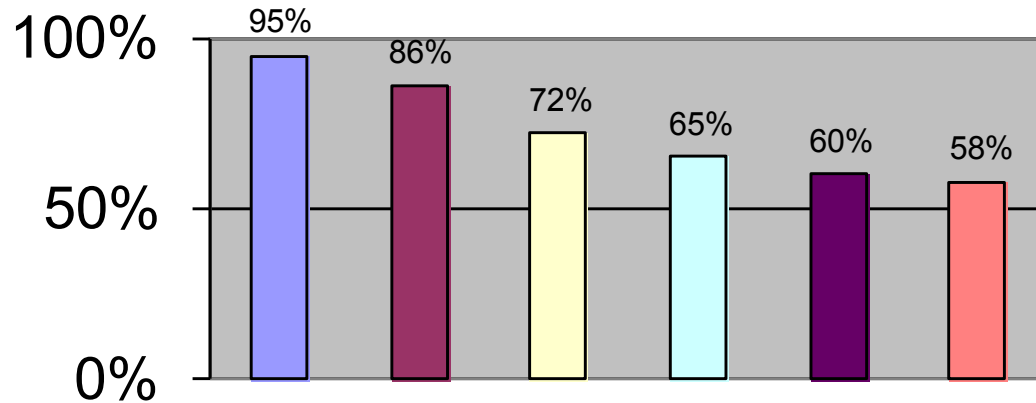
Velká Británie, Malta, Lucembursko, Německo, Irsko, Belgie (58% školáků v církevních školách - prvenství v Evropě), Holandsko, Rakousko, Norsko, Španělsko, Lichtenštejnsko, Polsko, Itálie, Řecko, Finsko, Dánsko, Portugalsko, Kypr, Litva, Rumunsko, Slovensko, Maďarsko, Lotyšsko.

- Příklady zemí, **kde se nevyučuje povinný předmět náboženství/etika**:

Česká republika, Estonsko, Francie (ovšem 20% školáků v církevních školách), Slovinsko, Švédsko.

Zdroj: Eurydice 2003, Statistika Evropské komise pro katolické vzdělávání z r. 2000/2001.

Důvody pro katolickou školu

- lepší sledování studia žáků
- žáci si osvojí křesťanský smysl života
- osobnost dítěte je víc respektovaná
- děti získávají větší smysl pro odpovědnost
- lepší prostředí (učitelé, spolužáci)
- lepší informovanost o dětech

Pramen: N. Fontainův průzkum (80. léta 20. století)

K vývoji *educatio* & *religio*

První fáze

- Proměna významu *educatio*: Nedělní prázdeně – ř. *SCHOLÉ* (l. *otium*) se stává školou, tj. přípravou pro praktický život, v němž zaneprázdněnost – ř. *ASCHOLIA* (l. *negotium*).
- Proměna významu *religio*: *Religio* se stává znamením **občanské příslušnosti**.

Druhá fáze

- *Religio* a *educatio* chrámové školy
- *Religio* a *educatio* občanské/státní školy

SCHOLÉ

- svobodný prostor i čas
- důvod proč žijeme a pracujeme (Aristotelés)
- Je-li každý člověk *imago dei*, co znamená jednat svobodně?

přirozenost

- nejvyšší principy nejsou pozitivní (NOMÓ – zákon, dohoda, úmluva), ale jsou založeny v přirozenosti (FYSEI)
- mravní ctnost vyrůstá ze zvyku
- to, co je zvyklé (navyklé), je pak **jako** přirozené
- Podle Aristotela vědění nezaručuje jednání: ctnost vyžaduje přirozené **vlohy, cvik, zvyk** (založeno na rozumu a svobodném odhodlání) – proto blaženost většinou závisí na člověku samém

ΠΑΙΔΕΙΑ

- ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ — ΦΙΛΕΙΝ
- ΗΑΡΜΟΝΙΑ — ΚΟΣΜΟΣ
- ΛΟΓΟΣ — ΣΟΦΟΣ, ΣΟΦΙΑ
- ΣΕΒΑΣ — ΕΥΣΕΒΕΙΑ

Educatio

- lat. *duco, -ere*
- pohyb
- orientovaný pohyb
- odněkud
- někam

Aktéři

- ten, kdo v prostředí scholé
- ten, kdo v orientovaném pohybu
- ???

ANTHROPOS

- Aristoteles. *Politika* 1253a 10: „λόγον δὲ μόνον ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζώων“
- ZON LOGON ECHON → *animal rationale*
- ZON POLITIKON
- Cicero. *Academica* VII,19: „si homo est, animal est mortale, rationis particeps“
- Seneca. *Epistulae morales ad Lucilium*, 41,8: „quod proprium hominis est. ... animus et ratio in animo perfecta. Rationale enim animal est homo...“

PAIDEIA – EDUCATIO – HUMANITAS

- EUDAIMONIA
- METANOIA
- *regnum hominis* (Bacon, F.); „...nous rendre comme maîtres et possesseurs de la nature“ (Descartes, R. *Discours de la méthode*)

TELOS KAI METHODOS

- SCHOLÉ / ASCHOLIA
- DIA-LOGOS
- ARETÉ (PAIDONOMOI)
- AGATHOS (KALON KAI AGANTHON), FYSIS
- PERAS
- SÓFROSYNÉ

Komenského Didaktika

Co je didaktika dle Komenského?

Didaktika z řečtiny, značí: *docendi artificium*, tj. umění o učení, aneb o umělém vyučování a cvičení mládeže v uměních, jazyku a všelijaké moudrosti; aby totiž snadně, libě, jako ze hry, a na jisto učenými, ctnostnými a pobožnými lidmi mohli se stát. Veliké v pravdě umění, hodné se nazývat uměním všech umění, neboť se skrze toto všech jiných umění nabývá snadno, lehce, libě a vždy na jisto.

Co je didaktika dle Komenského?

Kterak by totiž člověk, dřív než na těle vzroste a stav svůj začne, všemu tomu, což ku **potřebě a ozdobám přítomného i budoucího života** přináleží, šťastně, snadně, plně vyučen, a tak **potěšeně k životu obojímu nastrojen býti mohl.**

Což se vše mocně, **základy z samého přirození vzatými**, prokazuje; ustavičně, příklady jiných řemeslných umění, vysvětluje; dokonále, na léta, měsíce, dny a hodiny, rozměřuje; a ke všemu tomu, **aby k cíli přivedeno bylo**, i **povzbuzení** činí, i **rada** dává.

Komenského Didaktika

celkem 30 kapitol

kap.:

4: Že **příprava člověka záleží: v nabývání moudrosti, ctnosti, pobožnosti**

5: Že toho trojího má čl v sobě **přirozeně základy**

6: Má-li se to ale uskutečnit, musí se cvičit

13: Na dobrém pořádku vše záleží

14: **Pořádek** učení musí být **přirozený**

15: Jak dělat, aby života k studiím **dosti** bylo

16: Jak dělat, aby učení **na jisto** bylo

17: Jak dělat, aby učení **snadné** bylo

18: Jak dělat, aby učení **mocné** bylo a hojný prospěch neslo

19: Jak dělat, aby učení **krátké a hbité** bylo

20: Specialis scientiarum methodus: totiž krátké obnovení, jak **snadně, mocně a hbitě** člověk naučen býti můž **znáti** čehokoli

21: Specialis methodus artium, totiž jak **snadně, mocně a hbitě** člověk naučen býti můž **dělati** čehokoli

22: Specialis lingvarum methodus: totiž jak se **snadně, hbitě a mocně jazykům učiti**

23: Methodus morum in specie.

Jak obzvláště **mravům** prospěšně učiti

24: Methodus pietatis, totiž jak obzvláště **pobožnosti** svaté mládež učiti

Komenského Didaktika

- 4: Že **příprava člověka záleží: v nabývání moudrosti, ctnosti, pobožnosti**
- 5: Že toho trojího má čl v sobě **přirozeně základy**
- 6: Má-li se to ale uskutečnit, musí se cvičit
- 13: Na dobrém pořádku vše záleží
- 14: **Pořádek** učení musí být **přirozený**

Komenského Didaktika

15: Jak dělat, aby života k studiím **dosti** bylo

16: Jak dělat, aby **učení na jisto** bylo

17: Jak dělat, aby **učení snadné** bylo

18: Jak dělat, aby **učení mocné** bylo a hojný
prospěch neslo

19: Jak dělat, aby **učení krátké a hbité** bylo

Komenského Didaktika

20: Specialis **scientiarum** methodus: totiž krátké obnovení, jak **snadně, mocně a hbitě** člověk **naučen** býti můž **znáti** čehokoli

21: Specialis methodus artium, totiž jak **snadně, mocně a hbitě** člověk naučen býti můž **dělati** čehokoli

22: Specialis lingvarum methodus: totiž jak se **snadně, hbitě a mocně jazykům učiti**

Komenského Didaktika

23: Methodus **morum** in specie.

Jak obzvláště **mravům** prospěšně učit

24: Methodus **pietatis**, totiž jak obzvláště **pobožnosti** svaté mládež učit

Příprava učitelů náboženství a etiky v České republice

- Teologické fakulty – aprobace „Učitel náboženství a etiky“: HTF UK, TF JU, ...
- Pedagogické fakulty + Etické fórum (pro učitele etiky/etické výchovy).
- Jiná vysokoškolská příprava; *Zákon o pedagogických pracovnících* (190/2004 Sb., ve zn. zák. č. 383/2005 Sb.), § 14: pro učitele náboženství je povinností magisterské studium teologické nebo pedagogické zaměřené na přípravu učitelů náboženství, nebo magisterské studium v pedagogických nebo společenských vědách a bakalářské studium zaměřené na přípravu učitelů náboženství, nebo doplňkové vzdělání pro učitele náboženství.